

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. III. Vtrùm pura creatura mereri de condigno possit remissionem
peccati mortalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

congrui, sed merè in inæqualitatem operis puræ creaturæ respectu gravitatis peccati mortalis.

XI. Quæ in re differat meritum & satisfactio.

Quæres, in quo differat meritum & satisfactio? Respondet in hoc, quod meritum respicit mercedem, satisfactio compensationem injuriæ, meritum per se primò respicit commodum merentis, satisfactio verò honorem ejus cui offertur. In multis tamen confunduntur, nam potest quis tanquam præmium mereri remissionem injuriæ per actum satisfactorium, ex quo provenit commodum merenti, unde hic realiter non distinguitur meritum à satisfactioe, sed ad summm formaliter secundum diversos respectus in ordine ad diversa attributa divina, hic enim actus in quantum est meritum respicit justitiam Dei retribuentis, & in quantum satisfactio respicit illius mansuetudinem ut placetur, & amplius peccatori non irascatur, licet hoc ipsum etiam non irasci Deum sit præmium, & consequenter cadat sub meritum. Unde quoad præsens idem est in re satisfacere pro injuriâ, & mereri de condigno illius remissionem, qui enim meretur de condigno ut Deus ipsi remittat injuriam, facit satis ut Deus illam remittat, & amplius ob eam non irascatur.

Quamvis in quibusdã conveniant meritum & satisfactio, in quibusdã tamen cavenã differunt.

SECTIO TERTIA.

Utrum pura creatura mereri de condigno possit remissionem peccati mortalis.

I. Quæstio est, utrum homo purus, vel Angelus mereri alteri possit gratiã, non sanctificationis sed justificationis.

DUABUS præcedentibus Sectionibus vidimus posse puram creaturam mereri de condigno alteri gratiam sanctificantem, seu quæ hominem in purâ naturâ constitutum elevat ad statum supernaturalem, sanctumque ac Deo gratum reddat, æternaque beatitudine dignum. Præsens ergo quæstio est, Utrum possit homo purus, vel Angelus mereri alteri de condigno gratiam etiam justificationis, seu qua quis in mortali existens ab illo liberetur, ac Dei amicitie restituatur; vel etiam an peccati mortalis remissionem alteri sine gratiæ infusione mereri queat, seu ut peccatum illud tollatur per condonationem extrinsecam.

II. Indubitã videtur posse hominem purum, in gratiã existentem mereri remissionem peccati venialis.

Difficultas ergo procedit de peccato mortali, de veniali enim constans est omnium ferè Theologorum opinio, posse hominem justum mereri de condigno illius remissionem, & pro illo satisfacere. Ratio est primò, quia hoc præmium non excedit valorem meriti, quod pro illo offertur, ergo non est cur actus Charitatis, vel contritionis non possit illius remissionem mereri, & pro eo satisfacere, quod nihil est aliud, quàm facere satis, ut Deus injuriam illam remittat. Secundò, quia justo perseveranti usque ad finem vitæ debetur gloria tanquam merces, & corona justitiæ, ergo & debuit provideri ipsi aliquod remedium, quo tollere posset peccatum veniale, si in eo decessisset, nec salvo condignitatis jure posset ei hoc negari sine eo, quod novus illi in hoc favor & liberalitas concedatur, alioqui posset justus ob solum peccatum veniale è cælo perpetuò excludi, ac proinde nihil differret à mortali.

III. Utrius offeratur possit

Cùm ergo actus contritionis in justo sit supernaturalis, & informatus gratiã sit sine dubio melior in bonitate, quàm peccatum veniale sit præ-

vum in malitiã, cùm hoc levissimum sit offensivum, & qualis inter amicos etiam contingit, ille verò actus perfectus & vitæ æternæ meritorius, ergo cùm ex naturâ suâ tendat in illius destructionem, non est cur non possit illud delere, & condignè mereri illius remissionem.

Nec obstat justos petere remissionem peccatorum venialium: id enim faciunt, non quòd non possint pro iis satisfacere, sed quòd nesciant in quo statu sint: sicut ob eandem rationem idem faciunt pro peccatis remissis. Nec ex eo quòd peccata etiam venialia gratis, & ex misericordiã Dei remittantur, sequitur non posse nos pro iis satisfacere de condigno; ideo enim dicuntur remitti ex misericordiã, quia nisi gratiã suã nos Deus præveniret, satisfacere pro iis non possemus. Et ob hanc etiam causam dicitur egere nos ad condignè merendum remissionem peccati venialis gratiã per Christum, & applicatione meritorum illius, nempe ut auxilium congruum habeamus, quo actum contritionis vel amoris Dei super omnia, (qui optimus ad hunc finem videtur, cùm fervorem Charitatis per peccatum veniale imminutum reparat, & simul penitentia vel formalis, vel virtualis sit) eliciamus, non ut actus semel elicitus peccatum illud deleat. Et hoc etiam sensu dicimus emundari per sanguinem Christi, nempe immediatè in Sacramentis, mediatè quando per auxilium per merita Christi nobis concessum actum eliciamus, quo mundamur. In statu verò puræ naturæ dicunt omnes per actus naturales potuisse tolli peccata venialia; cùm enim meruissent beatitudinem naturalem, meruissent etiam remissionem venialium, quorum ablatio ad finem illum consequendum per se ordinatur.

Difficultas ergo procedit de peccato mortali, Utrum scilicet purus homo pro illo satisfacere possit, vel suo, vel alieno, aut illius remissionem de condigno mereri, hic enim pro eodem sumimus satisfactioem & meritum.

Dico primò: Potest purus homo imperfectè pro peccato suo mortali satisfacere, satisfactioe illius remissionem antecedente: ita Suarez hic disp. 4. sect. 10. & omnes communiter. Ratio est, quia hoc modo satisfacere nihil est aliud, quàm actum aliquem Deo offerre, per quem moveamus ipsum aliquo modo ad remissionem peccati nobis concedendam, nempe ut cùm jam videat fecisse nos quod in nobis est, excitetur, non ex condignitate operis, sed congruitate quadam & decentiã, ut peccatum remittat: sicut etiam juxta communiorum Theologorum sententiam meremur primam gratiam quando justificamur extra Sacramentum. Unde Sanctus Augustinus Epistolâ 105. ad Sixtum sic habet: Neque ipsa remissio peccati sine aliquo merito est: neque enim nullum est meritum Fidei, qua ille dicebat: Deus, propitius esto mihi peccatori, & descendit hic justificatus.

Dico secundò: Non potest ulla pura creatura, nec divinitus satisfacere de condigno pro suo vel alieno peccato mortali. In hac conclusione quantus est omnium penè auctorum consensus contra Scotistas eam negantes, tanta in ratione ejus reddenda est discrepantia.

Pater Vasquez ideo ait non posse purum hominem satisfacere pro peccato mortali, præsertim proprio, quia per peccatum perdidit jus ad omne auxilium supernaturale, & contrahit debitum illo in perpetuum carenti; cùm ergo actus contritionis, utpote supernaturalis, elici debeat ex auxilio

IV. Quod iusti à Deo petant remissionem peccatorum venialium, non arguit non posse illorum remissionem mereri de condigno.

Utrum meritum emundari dicimus à peccatis venialibus per sanguinem Christi.

V. Quæstio est, quæ præcedit de remissione peccati mortalis.

VI. Potest homo purus pro suo mortali peccato satisfacere imperfectè.

VII. Nulla pura creatura satisfacere potest pro suo peccato mortali.

VIII. Dicunt aliqui ideo non posse aliquem satisfacere pro suo peccato mortali.

li, quia per
didit ius ad
omne auxi-
lium super-
naturale.

ex auxilio gratiæ, ipso facto pars debiti videtur remissa, ac proinde pro eo perfecte non satisfacit. Ait tamen per actum contritionis satisfacere peccatorem pro totâ maculâ peccati positâ condonatione auxilii.

IX.
Iuxta illam
tamen ra-
tionem possit
homo purus
pro peccato
mortali satis-
facere
quoad æqua-
litatē, quod
negant Pa-
tres.

Sed contra: Ergo in re conceditur secundum hanc solutionem posse hominem purum satisfacere ad æqualitatem pro peccato mortali; quod tamen negant Patres, & ut solveretur pretium condignum pro peccato Adæ dicunt necessariam fuisse Incarnationem Verbi divini. Quod autem donetur ei auxilium ad actum contritionis nihil refert, per hoc enim non remittitur aliquid culpæ, sed solum pœnæ, ergo hoc non obstante satisfacit perfecte pro totâ culpâ. Aliam rationem Vasquez, cur non possit pura creatura satisfacere pro culpâ mortali alterius, quia scilicet gratia non est principium satisfactionis & meriti, nisi proprio subiecto, rejecimus Sectione præcedente.

X.
Quid quis
bona opera
acceptis à
Deo, non
obstat satis-
factioni.

Dicunt alii ideo non posse puram creaturam satisfacere Deo pro peccato mortali, quia non potest satisfacere nisi per bona accepta ab ipso Deo creditore. Sed contra primò: Ergo nec Christus satisfacit pro peccatis hominum. Contra secundò: Mereri possumus de condigno à Deo gratiam & gloriam per bona accepta ab eo, ergo & remissionem peccati mortalis, si nil obstat aliud, quam hæc acceptio honorum à Deo. Contra tertio: Ergo nec pro veniali satisfacere possumus, vel mereri illius remissionem de condigno, quod supra rejecimus.

XI.
Voluit ali-
qui puram
creaturam
ideo non
posse ad æ-
qualitatem
satisfacere
pro peccatis
hominum,
quia sunt
synkategore-
maticè infi-
nita.

Tertio dicunt aliqui non posse puram creaturam satisfacere pro peccatis aliorum, nec illorum remissionem mereri de condigno, quia cum infinita synkategorematicè sint, arguerent majorem perfectionem in merito illo & satisfactione, quam cadere possit in puram creaturam. Sed contra: Ergo pro peccatis, quæ infinita hoc modo non essent, posset homo purus ad æqualitatem & condignè satisfacere, sed peccata hominum tam commissa, quam committenda in viâ non sunt nisi finita, & quorum numerum Deus determinatè videt, ergo ad redimendum humanum genus non erat necessaria Incarnatio, & satisfactio Christi, Christus enim pro aliis peccatis non satisfacit, quam pro commissis in viâ. Contra secundò: Ergo duo homines vel etiam omnes potuissent se invicem redimere, quod tamen est contra omnes Patres, ut postea videbimus.

SECTIO QUARTA.

Cur non possit pura creatura satisfacere pro peccato mortali.

I.
Ideo pura
creatura
non potest
ad æquali-
tatem pro
peccato mor-
tali satisfacere,
quia
hujus gra-
vitas excedit
illius
astimabili-
tatem.

VERA igitur hujus ratio est, quia peccatum in astimabilitate morali excedit omnem satisfactionem puræ creaturæ, & consequenter quacumque satisfactione oblata, nunquam tamen æquale offertur pro injuriâ illâ & offensâ, sicque in genere moris superat omnem satisfactionem puræ creaturæ: ita Suarez hic, Disp. 4. sect. 7. Valentia quæst. primâ punct. 5. Tannerus Disp. 1. quæst. 2. dub. 8. estque communis fere Theologorum opinio.

II.
In hanc rem
S. Thomas

Tenet Sanctus Thomas hic, quæst. 1. art. 2. ubi ideo ait necessariam fuisse Incarnationem Verbi divini ad redemptionem generis humani,

quia nulla pura creatura potest æqualem pro peccato mortali satisfactionem Deo offerre, idque quia in peccato est quædam infinitas; quæ, inquit, ut ad æqualitatem compensetur, requirit ut actus satisfaciens habeat efficaciam infinitam: quod etiam docet in quarto, distinct. 15. art. 1. ubi notandum, non ideo dicere sanctum Thomam non posse puram creaturam satisfacere pro peccato, quia non potest aliquid mereri nisi sibi, sed merè ob gravitatem culpæ. Sanctum Thomam sequuntur Thomistæ omnes, uno excepto Caictano, qui contra aperta verba Sancti Doctoris ipsum perperam explicat, ut per puram creaturam intelligat creaturam in puris naturalibus, seu omni auxilio gratiæ destitutam. Idem docet S. Bonaventura in tertio, distinct. 20. quæst. 3. Tam gravis, inquit, est injuria, quæ ob ejus excellentissimam dignitatem Deo inferitur, quod nulla pura creatura potest recompensare aliquid ei æquale. Tenet etiam Halensis, Gabriel: & alii.

propterea
negat satis-
factionem
pura creatu-
ra sufficere,
quia in pec-
cato mortali
est quædam
infinitas.

Hæc conclusio præcipuè nititur auctoritate Patrum, qui adeo frequentes sunt in hac veritate astruendâ, dissentiente nullo, plurimis expressè afferentibus, ut quamvis decisset valde urgens ratio (quam cerè haud facile est à priori assignare) sufficiens fundamentum esset eorum auctoritas ad hanc sententiam defendendam.

III.
Hæc conclusio
præcipuè
nititur au-
thoritate
Sanctorum
Patrum.

Omitto hic sanctum Basilium & S. Leonem supra citatos Disputatione præcedente, Sect. 1. quorum ille dicit neminem præter hominem Deum potuisse condignum afferre pretium pro peccato, hic ideo Christum atulisse quia ejus Sanguinis effusio tam potens fuit ad privilegium, tam dives ad pretium seu valoris infiniti.

IV.
S. Basilus
& S. Leo pro
hæc senten-
tia citati
sunt supra.

In Concilio itaque Ephesino cap. 7. de Redemptione humani generis dicitur, *Necessarium erat ut ejusmodi pretium penderetur, quod exactum debitum ad amussim justitiæ adæquaret*; & inde deducit necessariam fuisse Incarnationem Verbi ad perfectam satisfactionem quoad æqualitatem: & eodem loco additur, *unica hæc restabat mali solutio*: In eodem etiam Concilio cap. 7. referuntur in hunc finem hæc verba S. Cyrilli Alexandrini *Quo pacto unus pro omnibus mortuus, justum pro omnibus pretium exolvere potuit, si per passionem illam puri cuspian hominis esse dicamus*; & sæpè negat sanctus Cyrillus potuisse Christum æquale & justum pretium pro peccatis nostris offerre, si non esset Deus.

V.
Docet Cone.
Ephesinum
necessarium
ad humani
generis re-
demptionem
fuisse ejus-
modi pre-
tium, quod
ad amussim
justitiæ adæ-
quaret.

Sanctus item Athanasius, Sermone de Cruce & Passione Domini sic habet: *Cum videret malitiam intolerabilem, neque humanum genus idoneum esse quod morti resisteret, neque penam suorum malorum persolveret, &c. videnq, quam ipse idoneus esset & potens, commotus fuit sua humanitate, & miseratus est nostra imbecillitati*. Ad quem etiam sensum Sanctus Chrylostomus Hom. 2. in Joannem, *Cecidit, inquit, natura nostra eo casu, ut restitui non possit, nisi ab illâ potentissimâ manu*.

VI.
Clavè docet
S. Athana-
sius & S.
Chryost. ob
gravitatem
culpæ neces-
sariâ fuisse
Dei hominis
satisfactio-
nem.

Sanctus Ambrosius ad Hebræos 9. *Tantum fuit peccatum nostrum, ut salvari non possemus ali- quando nisi Omnipotens Filius Dei mereretur pro nobis*. In quem etiam sensum cum multa præclare dixisset Sanctus Bernardus in Sermonibus de Nativitate Domini, tandem concludit Sermone tertio: *Agnosce, ô homo, quam gravia sunt vulnera, pro quibus necesse est Dominum Christum vulnerari: & subdit: Si non essent hæc ad mortem & mortem sempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius mereretur*; Ubi ex gravitate delictorum deducit necessariam fuisse mortem Christi, & superius

VII.
Eandem ve-
ritatem cla-
rissimè ver-
bis tradit S.
Ambrosius.

